

DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2026-59-132>

УДК 336.76

Легкоступ Ігор Івановичкандидат економічних наук,
асистент кафедри фінансів і кредиту,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7839-874X>**Igor Legkostup**

Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

**ВПЛИВ ВІЙНИ У ПЕРСЬКІЙ ЗАТОЦІ В 2026 РОЦІ
НА СВІТОВІ ФІНАНСОВІ РИНКИ****IMPACT OF THE GULF WAR IN 2026
ON GLOBAL FINANCIAL MARKETS**

Анотація. У статті досліджено вплив військового конфлікту у Перській затоці у лютому – квітні 2026 року на світові фінансові ринки. Проаналізовано основні канали передачі впливу – енергетичний, фондовий, інфляційний, валютний та борговий. В результаті аналізу динаміки основних фондових індексів США, Європи та Азії визначено, що війна у Перській затоці та наступна блокада Ормузької протоки спричинили їх короткочасне падіння від 8 до 14 %. Наслідками військових дій став ріст процентних ставок на кредитних ринках, зміцнення долара та відтік капіталу з ризикових активів на валютних ринках. Визначено особливості наслідків для ринків розвинених країн та країн, що розвиваються. Обґрунтовано зростаючу роль військових конфліктів та геополітичної невизначеності у формуванні волатильності глобальних фінансових ринків.

Ключові слова: світові фінансові ринки, фондові ринки, кредитні ринки, валютні ринки, геополітичні конфлікти, геополітичні ризики, війна у Перській затоці, фондові індекси, волатильність, інфляція, валютний курс, державний борг.

Summary. The article examines the impact of the military conflict in the Persian Gulf in February-April 2026 on global financial markets. The aim of the article is to comprehensively analyze the impact of the Gulf War in 2026 on global financial markets and identify the main trends in their development in conditions of geopolitical instability. The main channels of influence transmission are analyzed – energy, stock, inflation, currency and debt. As a result of the analysis of the dynamics of the main stock indices of the USA, Europe and Asia, it was determined that the war in the Persian Gulf and the subsequent blockade of the Strait of Hormuz caused their short-term fall from 8 to 14%. The consequences of military actions were an increase in interest rates in credit markets, a strengthening of the dollar and an outflow of capital from risky assets in currency markets. The war in the Persian Gulf changed the expectations of governments and investors regarding monetary policy. Instead of reducing rates, central banks faced new inflationary pressure and were forced to increase interest rates on government securities. The rise in government bond yields was due to governments' response to higher inflation expectations in their countries and high fiscal risks. The latter are related to increased government spending on both social and military spending (primarily for the United States). The Gulf War and the blockade of the Strait of Hormuz forced the European Central Bank (ECB) and the Federal Reserve (FRS) to postpone their quantitative easing plans. Against the backdrop of falling stock indices and rising bond prices, investors increasingly began to prefer gold as a safe haven, and its value has been rising after an initial price drop. The specifics of the consequences for the markets of developed and developing countries are determined. The growing role of military conflicts and geopolitical uncertainty in shaping the volatility of global financial markets is substantiated. The 2026 Gulf War confirmed the high sensitivity of global financial markets to geopolitical conflicts and the need to strengthen international financial stability mechanisms.

Keywords: global financial markets, stock markets, credit markets, currency markets, geopolitical conflicts, geopolitical risks, Gulf War, stock indices, volatility, inflation, exchange rate, public debt.

Постановка проблеми. Геополітичні конфлікти зазвичай виступають потужним чинником впливу на стан світової економіки та часто призводять до її дестабілізації. Особливо відчувають негативні наслідки впливу військових дій світові фінансові ринки, які першими реагують на них

падінням фондових індексів. Війна у Перській затоці у лютому – квітні 2026 році стала одним із найбільш значущих шоків для глобальної фінансової системи після пандемії COVID-19 та російсько-української війни. Особливістю даного військового конфлікту є його безпосередній вплив

на світові енергетичні та фінансові ринки через стратегічне значення Ормузької протоки, через яку проходить близько 20–30% світових поставок нафти і газу, третина експорту добрив та значна частка продовольства. У зв'язку із тим, що геополітичні шоки стають все більшим чинником світової фінансової нестабільності, проблема впливу геополітики (зокрема військових конфліктів) на світові фінансові ринки стає все більш актуальною та потребує особливої уваги наукової спільноти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зважаючи на те, війна у Перській затоці на дату написання статті (кінець квітня 2026 року) триває усього два місяці, проблема її впливу на глобальні фінансові ринки у науковому середовищі досліджена доволі обмежено. Цій темі було присвячено більше публіцистичних матеріалів в пресі, ніж фахових статей. Відзначимо одне фахове дослідження восьми директорів департаментів МВФ – Т. Адріана, Д. Азур, Н. Чок, П.О. Гуріншаса, А. Каммера, А.А. Селассіє, К. Срінівасана та Р. Вальдеса [1], які проаналізували комплексний вплив війни на Близькому Сході у 2026 році на світову енергетику, торгівлю та фінансові ринки. Проте, раніше було опубліковано кілька наукових статей на тему впливу шоків геополітики на фінансові ринки. Перше – це дослідження Д. Міно та К. Уільямсона [2], в якому автори довели, що негативні новини про конфлікти підвищують волатильність ринків і знижують їх стабільність. Друге – дослідження М. Радданта та Д. Кенетта [3], де автори показали, що висока взаємозалежність фінансових та інших ринків призводить до швидкого поширення шоків між ними та глобальної фінансової нестабільності.

Мета статті. Цілями статті були: зробити комплексний аналіз впливу військового конфлікту у Перській затоці весною 2026 році на світові фінансові ринки, визначити основні тенденції їх розвитку в умовах геополітичної нестабільності, обґрунтувати зростаючу роль геополітичних шоків у формуванні волатильності світових фінансових ринків.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фінансовий ринок – це середовище, де здійснюється купівля – продаж фінансових активів між учасниками. Учасниками фінансового ринку є покупці, продавці та фінансові посередники. Покупцями та продавцями можуть бути держави, підприємства, центральні та комерційні банки, інвестиційні, страхові та пенсійні фонди, приватні та інші особи. Посередниками є біржі, брокери, дилери та інші інституційні посередники.

Залежно від того, які активи торгуються на фінансовому ринку, він може поділятися на інші ринки або сегменти. На грошово-кредитному ринку надаються в позику гроші, на фондовому

ринках торгують цінними паперами, на валютному ринку – іноземною валютою, на страховому ринку – страховим захистом, на ринку дорогоцінних металів – золотом, сріблом та іншими дорогими металами, на ринку фінансових послуг фінансовими посередниками надаються додаткові послуги, пов'язані із інвестуванням, переказом коштів, гарантіями, консультуванням тощо.

Фінансові ринки завжди були чутливими до геополітичних впливів через:

- їх високу інтегрованість до глобальної фінансової системи;
- залежність від очікувань інвесторів та їх особистий фінансовий інтерес;
- цілодобову роботу та швидкість передачі інформації.

28 лютого 2026 року Сполучені Штати Америки та Ізраїль розпочали спільну військову операцію проти Ірану під кодовими назвами «Епічна лють» (США) та «Ревучий лев» (Ізраїль). Удари ракетами, авіацією та безпілотниками по Тегерану, ядерних об'єктах, військових базах та ключових інфраструктурних елементах призвели до ліквідації верховного лідера аятоли Алі Хаменеї, кількох генералів Корпусу вартових Ісламської революції та міністрів. Іран відповів ракетними ударами по американських базах у Перській затоці, Ізраїлю та об'єктах у регіоні. Конфлікт швидко переріс у повномасштабну війну, головним наслідком якої стало фактичне блокування Ормузької протоки – вузької транспортної артерії, через яку проходить до 30 % світового морського експорту нафти та близько 20 % зрідженого природного газу [4].

Станом на кінець квітня 2026 року протистояння між США та Іраном у Перській затоці триває вже два місяці. Військові дії частково припинилися, тривають перемовини між учасниками конфлікту, проте протока залишається частково заблокованою. Це спричинило один із найбільших енергетичних шоків у сучасній історії, який миттєво вплинув на глобальні фінансові ринки. Усі зарубіжні країни, від США та Європи до Азії та Латинської Америки, відчули вплив воєнних дій через стрибок цін на енергоносії, інфляційний тиск, волатильність акцій і зростання доходності облігацій. Розглянемо основні канали впливу цього військового конфлікту на наслідки для фінансових ринків світу.

Головним драйвером кризових змін став енергетичний ринок. Блокування Ормузької протоки призвело до припинення поставок нафти та газу з Катару, Саудівської Аравії та Об'єднаних Арабських Еміратів. До війни ціна нафти марки Brent коливалася в діапазоні 65–70 доларів за барель. В перші дні конфлікту вона підскочила на 10–13 %, перевищивши 80 доларів. Станом на кінець березня – початок квітня 2026 року ціна Brent вже перевищувала 110 доларів за барель

(найбільше зростання з 2008 року, на майже 50%). Станом на кінець квітня ціна на нафту марки Brent трохи знизилася, проте тримається на рівні більше 100 доларів за барель. Аналітики Reuters та Bloomberg прогнозують, що за умови затяжного конфлікту ціна цієї марки може сягнути 120–150 доларів. Світові ціни на газ також злетіли, що вдарило по європейським та азійським імпортерам, збільшивши ціну на їхніх внутрішніх ринках.

Світові фондові ринки відреагували на ескалацію за майже класичним сценарієм: спочатку відбулося панічне падіння, потім часткова стабілізація з високою волатильністю та тенденцією до зростання. Проте, війна не завершена та можливі подальші фінансові втрати для світових ринків після наступної ескалації конфлікту. Розглянемо, як військові дії та блокування Ормузької протоки вплинули на фондові ринки США, Європи та Азії.

Найбільший за капіталізацією у світі фондовий ринок США відчув значне падіння, співставне із падінням річної давнини у квітні 2025 року після оголошення нових мит для всіх країн урядом Трампа. Індекс S&P 500, який розраховується на основі ціни п'ятисот найбільших за капіталізацією акціонерних компаній США та вважається «барометром американської економіки», станом на початок квітня втратив 7,8 % від початку війни (рис. 1). Індекс Dow Jones (розраховується як середнє значення ціни акцій 30 найбільших промислових компаній США) впав більш ніж на 400 пунктів за цей же період (рис. 2). Американські фондові ринки виявилися відносно стійкими завдяки сильному долару та меншій залежності

від близькосхідної нафти, оскільки США є одним з її найбільших виробників. Однак сектори американських авіаперевезень, промисловості, матеріалів та нерухомості суттєво постраждали. Акції енергетичних компаній США, навпаки, зросли [5].

Фондові ринки Європи відреагували також значним падінням. Фондовий індекс FTSE 100, який розраховується на базі ціни 100 найбільших за капіталізацією компаній Великої Британії, які торгуються на Лондонській фондовій біржі, втратив більше 9 % [6]. Індекс DAX (Німеччина) втратив більше 11 % через високу залежність німецької економіки від імпорту газу [6]. Фондовий індекс Euro STOXX 50, який включає ціну найбільших за капіталізацією 50 акціонерних товариств Єврозони, втратив більше 10 % вартості за лютий – початок квітня 2026 року (рис. 3). Більшість секторів європейської економіки (індустрія, матеріали, споживчі товари, авіакомпанії, фінанси) також зазнали втрат. Винятком стали лише нафтові компанії, акції яких зросли.

На фондовому ринку Азії відбулося найсильніше падіння через війну в Перській затоці. Японський фондовий індекс Nikkei 225, який розраховується як середнє арифметичне ціни 225 компаній, які найбільше торгуються на Токійській фондовій біржі, втратив за лютий – початок квітня більше 13 % (рис. 4). Таїландська та пакистанська біржі через паніку та стрімке падіння ціни акцій призупиняли торгівлю.

У таблиці 1 зроблено аналіз динаміки падіння основних фондових індексів світу у зв'язку із військовим конфліктом у Перській затоці.

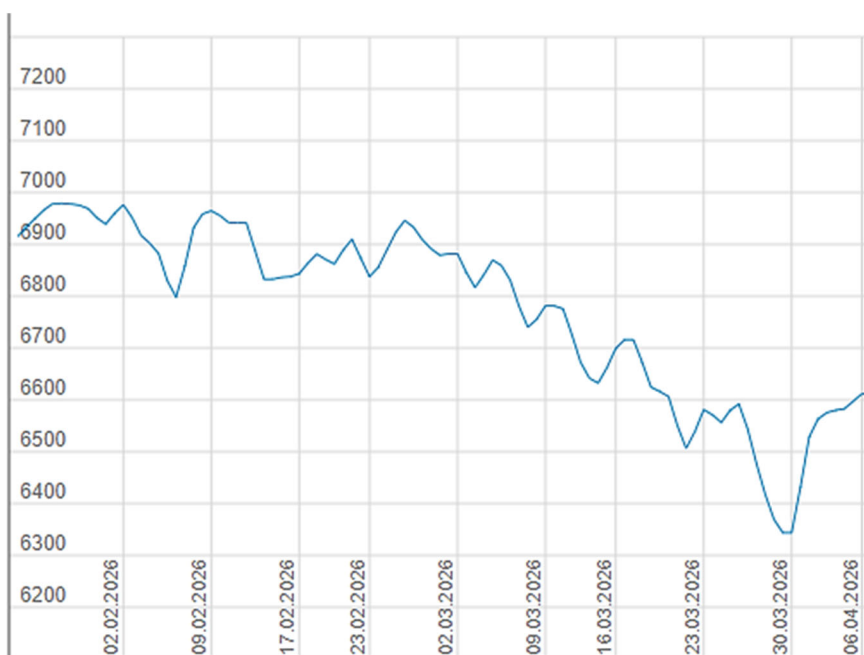


Рисунок 1 – Динаміка індексу S&P 500 за лютий-початок квітня 2026 року

Джерело: [6]

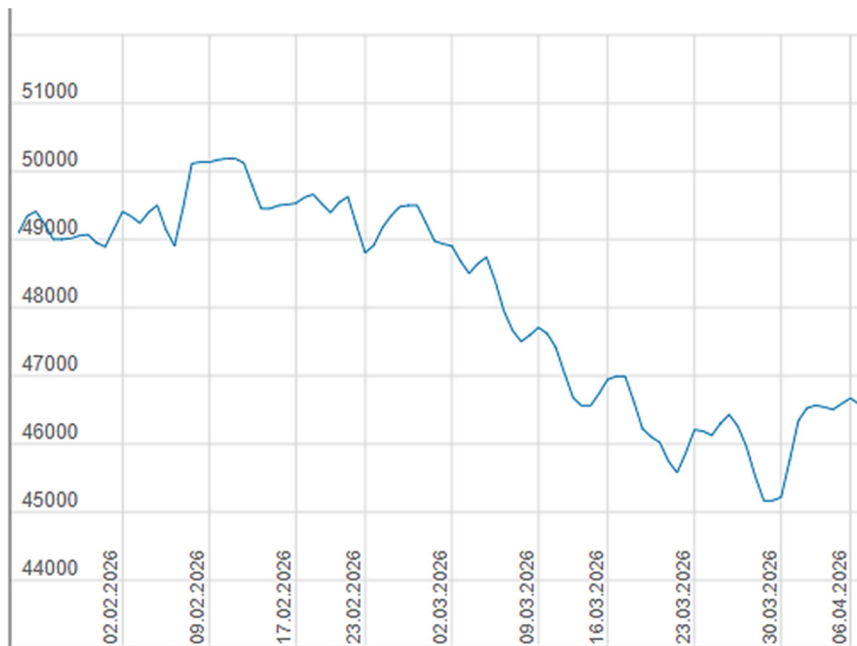


Рисунок 2 – Динаміка індексу Dow Jones за лютий-початок квітня 2026 року

Джерело: [6]

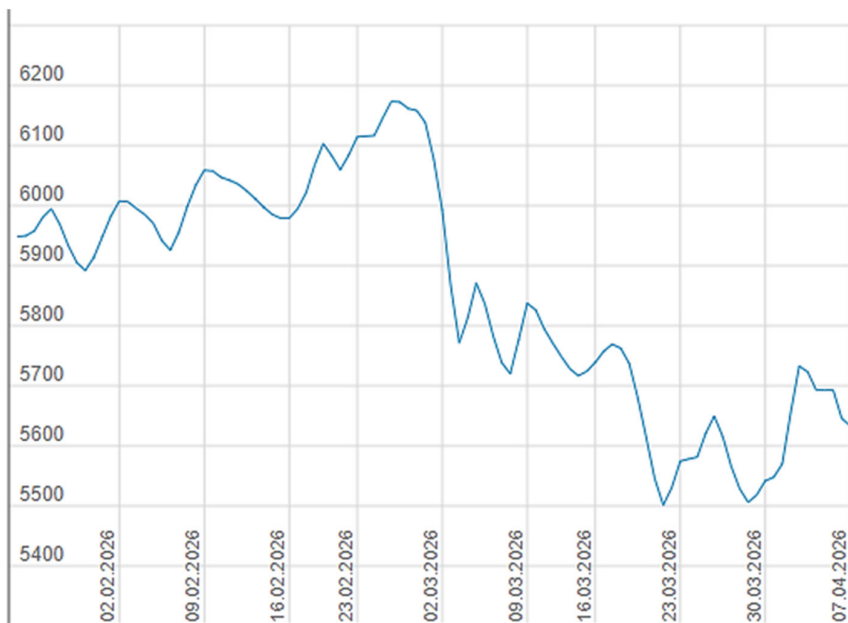


Рисунок 3 – Динаміка індексу Euro STOXX 50 за лютий-початок квітня 2026 року

Джерело: [6]

Загалом глобальні акції втратили від 5 до 10 % у перші тижні війни на Близькому Сході. Goldman Sachs оцінює втрати для збалансованих портфельів у пропорції 60 / 40 (60 % акції / 40 % облігації) як «відносно скромні» порівняно з 2022 роком, але попереджає про ризик рецесії в Європі та Азії при затяжному конфлікті [8].

Війна у Перській затоці змінила очікування урядів та інвесторів щодо монетарної політики. Замість зни-

ження ставок центральні банки зіткнулися з новим інфляційним тиском та були вимушені збільшити відсотки за державними цінними паперами.

Дохідність 10-річних держоблігацій США зросла до 4,46 % (найвищий рівень з липня 2025 року), тоді як до початку військових дій ці облігації торгувались зі ставкою 3,96 %. 30-річні іпотечні ставки перевищили 5 %, тоді як на 27.02.26 року цей показник був 4,63 % [7].

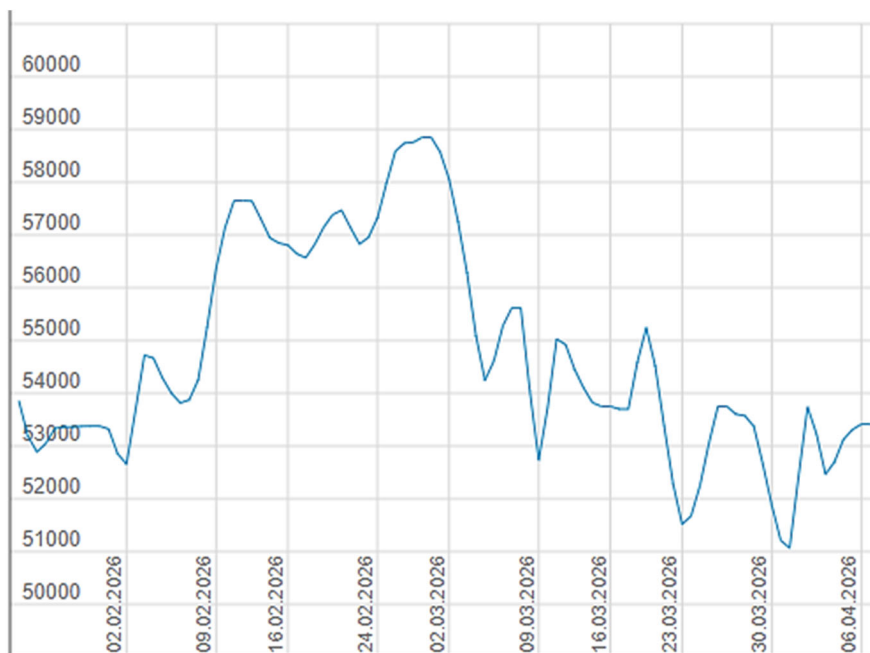


Рисунок 4 – Динаміка індексу Nikkei 225 за лютий-початок квітня 2026 року

Джерело: [6]

Таблиця 1 – Аналіз динаміки світових фондових індексів у зв'язку із військовим конфліктом у Перській затоці у лютому – березні 2026 року

№ п/п	Назва індексу	Значення перед початком війни на 27.02.2026 року	Значення на кінець березня 2026 року	Відсоток падіння, %
1	2	3	4	5
1.	S&P 500	6879	6343	7,8
2.	Dow Jones	48978	45167	7,8
3.	Nasdaq Composite	22668	20795	8,3
4.	FTSE 100	10911	9894	9,3
5.	Euro STOXX 50	6139	5506	10,3
6.	DAX	25284	22300	11,8
7.	Nikkei 225	58851	51064	13,2

Джерело: розраховано автором на основі [7]

Зросли ставки і по англійських державних облігаціях терміном на 10 років: до початку бойових дій вони були 4,3 %, тоді як зараз вони наближаються до 5 %. Дохідність 10-річних німецьких облігацій також зросла за період війни з 2,65 % до 3,1 % [7].

Зростання дохідності державних цінних паперів було пов'язано із реакцією урядів на вищі інфляційні очікування у своїх країнах та високі фінансові ризики. Останні пов'язані із зростанням урядових витрат як на соціальні цілі, так і на військові витрати (у першу чергу для США). Війна у Перській затоці та блокада Ормузької протоки змусили Європейський центральний банк (ЄЦБ) та Федеральну резервну систему (ФРС) відкласти плани кількісного пом'якшення.

На тлі падіння фондових індексів та зростання вартості облігацій, інвестори все більше почали

віддавати перевагу золоту як надійній гавані (safe-haven), і його вартість після початкового падіння ціни зростає.

Як відреагував ринок валют на військове протистояння? Для долара США настав сприятливий період – він зміцнився проти євро, ієни та більшості інших вільно конвертованих валют світу. Це відбулося після тривалого падіння долара, яке відбувалося з квітня 2025 року. Євро втратило по відношенню до долара США частину вартості – з 1,2 долара за 1 євро перед війною до 1,14 долара за 1 євро у березні – квітні цього року. Ту саму тенденцію показали й інші валюти – стрімке падіння у березні та повільне зростання у квітні. Проте, до довоєнних показників їм ще далеко.

Отже, у певному виграві від воєнних дій та енергетичної блокади у Перській затоці опини-

лися країни – експортери нафти та газу: США, Норвегія, Канада та інші. У програші – регіони та країни, залежні від імпорту енергоносіїв: Європа (особливо Німеччина, Італія) та Азія (Китай, Японія, Філіппіни, Південна Корея). МВФ прогнозує уповільнення зростання світового ВВП та збільшення інфляції на 0,5–1 % вище заявлених цілей [1]. Ринки країн, що розвиваються, стикаються з тиском на їх валюти та зростанням боргів.

Для США наслідком війни став змішаний ефект. Вищі ціни на енергоносії стимулюють їх внутрішнє виробництво та експорт, але тиснуть на споживачів і можуть сповільнити економічне зростання. Зміцнення долара допомагає імпорту, але шкодить експортерам.

Секторами – бенефіціарами війни стали: енергетика, оборона, золото. У програші виявились такі сектори: авіакомпанії, логістика, ритейл, високотехнологічні проекти (через здорожчання пального та вищі витрати на енергію для дата-центрів AI).

Висновки. Війна у Перській затоці, що розпочалась у лютому 2026 року та наразі триває, стала найбільшим геополітичним шоком для фінансових та товарних ринків з початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну у 2022 році. Через блокаду Ормузької протоки багато країн опинились перед дефіцитом енергоносіїв та висо-

кими цінами на них. Також, зросли ціни на продовольство. Фінансові ринки відреагували падінням фондових індексів, високою волатильністю. Найбільш вразливими стали фондові ринки Азії та Європи, де спостерігалось більше падіння індексів, ніж у США. Уряди були змушені переглянути монетарну політику та відкласти плани кількісного пом'якшення. На кредитних ринках зросли процентні ставки. Валютні ринки продемонстрували зміцнення долара та відтік капіталу з ризикових активів.

Поки війна триває, ринки залишатимуться нервовими. Інвестори рекомендують диверсифікацію фінансових активів, перехід у захисні активи (золото, акції енергетичних компаній, біткоїн). Якщо Ормузька протока не відкриється найближчим часом, світова економіка ризикує увійти в період стагфляції – високої інфляції при уповільненні економічного зростання. Війна у Перській затоці 2026 року підтвердила високу чутливість глобальних фінансових ринків до геополітичних конфліктів та необхідність посилення міжнародних механізмів фінансової стабільності. Світ стоїть перед новими викликами своєї фінансової безпеці та сталому економічному розвитку. Глобальні виклики потребують глобального об'єднання зусиль для їх подолання.

Список використаних джерел:

1. Adrian T., Azour J., Chalk N., Gourinchas P.-O., Kammer A., Selassie A.A., Srinivasan K., Valdés R. How the War in the Middle East Is Affecting Energy, Trade, and Finance. *IMF Blog*. 2026. 30 March. URL: https://www.imf.org/en/blogs/articles/2026/03/30/how-the-war-in-the-middle-east-is-affecting-energy-trade-and-finance?utm_source=chatgpt.com (дата звернення 15.04.2026).
2. Mino D., Williamson C. Sentiment and Volatility in Financial Markets: A Review of BERT and GARCH Applications during Geopolitical Crises. *Cornell University*. 2025. 18 October. DOI: <https://doi.org/10.48550/arXiv.2510.16503> (дата звернення 15.04.2026).
3. Raddant M., Kenett D. Y. Interconnectedness in the Global Financial Market. *Journal of International Money and Finance*. Vol. 110. 2021. February. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0261560620302369?via%3Dihub> (дата звернення 15.04.2026).
4. Яворська Тетяна. Кількадесят кілометрів води, що спричинили світову кризу: що таке Ормузька протока і які наслідки матиме її блокада. *Еспресо*. 2026. 17 березня. URL: <https://espresso.tv/polityka-kilkadesyat-kilometrivi-vodi-shcho-sprichinili-svitovu-krizu-shcho-take-ormuzka-protoka-i-yaki-naslidki-matime-ii-blokada> (дата звернення 15.04.2026).
5. Jeff Sommer. Bad, Very Bad and Much Worse: Pick a Forecast for the War and Economy. *The New York Times*. 2026. 3 April. URL: <https://www.nytimes.com/2026/04/02/business/iran-war-economy-stocks-bonds.html> (дата звернення 15.04.2026).
6. Фондові індекси. *Мінфін*. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/markets/stock/> (дата звернення 15.04.2026).
7. Markets. *CNBS*. URL: <https://www.cnbcs.com/markets/> (дата звернення 15.04.2026).
8. How the Iran War Is Impacting Investment Portfolios. *Goldman Sachs*. 2026. 27 march. URL: <https://www.goldmansachs.com/insights/articles/how-the-iran-war-is-impacting-investment-portfolios> (дата звернення 15.04.2026).

References:

1. Tobias Adrian, Jihad Azour, Nigel Chalk, Pierre-Olivier Gourinchas, Alfred Kammer, Abebe Aemro Selassie, Krishna Srinivasan, Rodrigo Valdés. (2026) How the War in the Middle East Is Affecting Energy, Trade, and Finance. *IMF Blog*. Available at: https://www.imf.org/en/blogs/articles/2026/03/30/how-the-war-in-the-middle-east-is-affecting-energy-trade-and-finance?utm_source=chatgpt.com
2. Domenica Mino, Cillian Williamson. (2025) Sentiment and Volatility in Financial Markets: A Review of BERT and GARCH Applications during Geopolitical Crises. *Cornell University*. Available at: <https://doi.org/10.48550/arXiv.2510.16503>

3. Matthias Raddant, Dror Y. Kenett. (2021) Interconnectedness in the Global Financial Market. *Journal of International Money and Finance*. Vol. 110. Available at: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0261560620302369?via%3Dihub>

4. Yavorska Tetiana. (2026) Kilkadesiat kilometriv vody, shcho sprychynyly svitovu kryzu: shcho take Ormuzka protoka i yaki naslidky matyme yii blokada [Several dozen kilometers of water that caused a global crisis: what is the Strait of Hormuz and what consequences will its blockade have]. *Espresso – Espresso*. Available at: <https://espresso.tv/polityka-kilkadesyat-kilometriv-vodi-shcho-sprichinili-svitovu-krizu-shcho-take-ormuzka-protoka-i-yaki-naslidki-matime-ii-blokada> (in Ukrainian)

5. Jeff Sommer. (2026) Bad, Very Bad and Much Worse: Pick a Forecast for the War and Economy. *The New York Times*. Available at: <https://www.nytimes.com/2026/04/02/business/iran-war-economy-stocks-bonds.html>

6. Fondovi indeksy. Minfin. [Stock indices. Ministry of Finance]. Available at: <https://index.minfin.com.ua/ua/markets/stock/> (in Ukrainian)

7. Markets. *CNBS*. Available at: <https://www.cnbc.com/markets/>

8. *Goldman Sachs*. (2026) How the Iran War Is Impacting Investment Portfolios. Available at: <https://www.goldmansachs.com/insights/articles/how-the-iran-war-is-impacting-investment-portfolios>

Дата надходження статті: 16.04.2026

Дата прийняття статті: 07.05.2026

Дата публікації статті: 25.05.2026